

Asim Yadigar

BAHAR

Poema

**Sosialist Əməyi Qəhrəmanı
Bahar Talıbovanın əziz xatırəsinə
həsr olunur.**

Naxçıvan - 2010

Asim Yadigar. BAHAR (Poema). Naxçıvan. “Əcəmi”.
2010. Səhifə 104.

4700000000
053-2010

© “Əcəmi” 2010.

PROLOQ

Torpaq ucaldanı ucaltmaz heç kəs,
Ən çətin anda da torpağa sığın.
Necə gözəl deyib müdrik babalar:
-Torpaq anasıdır bəxtiyarlığın!

Ucalmaq istəsən torpağa əyil,
Torpağa əyilən şaha əyilməz.
Torpağa alnından tər axıtmayan
Yediyi çörəyin qədrini bilməz.

Xoşbəxt o kəsdir ki, torpağı sevir,
Açıır ürəyini ona qış, bahar.
Bir ovuc toxum səp, qayğısını çək,
Gör torpaq əvəzin necə qaytarar.

Onun da insan tək ürəyi vardır,
Yaxşını yamandan ayıra bilir.
Qədrini bilməsən boz üz göstərər,
Qədrini biləndə üzünə gülür.

Ona səcdə etdi, əyildi Bahar,
Əyildi göylərə ucalmaq üçün
Verdi ürəyini torpağa Bahar,
Bu qoca dünyadan bac olmaq üçün.

Sən ey Şərurumun qəhrəman qızı,
Baharlı yurdumun Baharışan sən.
Tufanlar öündə məğrur dayanan,
Torpaqdan güc alan çinarışan sən.

Adın əlli ildir dildə-dodaqda,
Dinir nəğmə kimi, bir dastan kimi.
Səndən söz açıram elə, obaya,
Səndən danışıram qəhrəman kimi.

I nəğmə Bahar

Sən baharda göz açmışan dünyaya,
Bahar gülü, çıçayısən, ay Bahar!
Bol bəhrəli tarlaların, çöllərin
Arzususan, diləyişən, ay Bahar!

Səhər yeli sığal çekdi saçına,
Məlhəm oldu çöllər ağrı-acına,
Arxa oldun neçə qardaş-bacına,
Bu ellərin gərəyişən, ay Bahar!

Kimsə səndən inciməyib, küsməyib,
"Can" demisən, el də sənə "can" deyib,

Yaxşılıqdan ömrün boyu don geyib,
Utandırdın ipəyi sən, ay Bahar.

Halallıqla, təmizliklə ucaldın,
Ötüb keçən aydan, ildən bac aldın.
Alnıaçıq ömür sürüb qocaldın,
Oldun elin dirəyi sən, ay Bahar!

Adın-sanın şuarlaşışb yaşıyır,
Çinar ömrün çinarlaşışb yaşıyır,
Bahar ömrün Baharlaşışb yaşıyır,
Sən çoxunun ürəyisən, ay Bahar!

II nəğmə Yaz gəlir

Qış köçünü çəkərək
Gedir dağlara sarı.
Göyərir toxum kimi
Qəlbdə yaz arzuları.

Ağaclar düymə-düymə
Söz göyərdib budaqda.
Bahar nəğməsi vardı
Yenə dildə-dodaqda.

Nə gözəldir, ay Allah,
Qəlbdə bahar, yaz eşqi.
Qələm götür, şairim,
Nə durmusan yaz eşqi.

Dağ da, daş da elə bil
Dil açıb dinir bu gün.
Sanki ulu Günəş də
Torpağa enir bu gün.

Nəfəsilə isidir
Çəməni o, çölü o.
"Acıl"- deyib güldürür
Çiçəyi o, gülü o.

Torpağın sinəsinə
Min naxış vurur Günəş.
Təbiəti təzədən
Yaradır, qurur Günəş.

... Məhərrəmin qəlbiniə
Dolub Günəşin nuru.
Qəlbinin duyğuları
Bulaq suyundan duru.

Belə gözəl bir gündə
Nə düşünür, anır o.
Arzu qanadlarında
Sabaha boylanır o.

Qəlbində min bir arzu,
Min bir sevinc var bu gün.
Qəlbini culğalayıb
Ülvi duygular bu gün.

Birdən kənd yollarında
Qaçan uşağı gördü.
Şimşəkdən qanad taxıb
Uçan uşağı gördü.

Qəlbini xoş duygular,
Büründü Məhərrəmin.
Uşaq birbaş üstünə
Yürüdü Məhərrəmin.

-Əmi, bir qızın oldu
Susdu, kiridi uşaq.
Sevincdən elə bildi
Ürəyi dayanacaq.

Tanrım, bir kəlmə sözdə
Nə ulu məna varmış.
Bir kəlmə sözdə necə
Bəxtiyarlıq yaşarmış.

Məhərrəm min sevinclə
Qucaqladı uşağı.
Sandı ki, artdı onun
Gözlərinin işığı.

Pul çıxartdı cibindən
-Al, qocağım, al-dedi.
Sonra da bir quş kimi
Evə uçmaq istədi.

-Gözlərin aydın olsun,
Dedi dostlar, tanışlar.
Onu təbrik eylədi
Xoş dillər, xoş başışlar.

III nəğmə **Sevinc**

Götürdü qucağına
Süd qoxulu körpəni.
Gözləri bir az açıq,
Həm yuxulu körpəni.

Qaldırdı başı üstə
Qəlbdə şirin duyğular.
(Bir övlad sevgisindən
Ülvi sevgi harda var?)

Sanki ona verdilər
Bu işıqlı dünyani.
Rəssam gərəkdi çəkə
Həyəcanlı o anı.

Bir nəgmədir elə bil
Qığıltısı, nəfəsi,
Başlayıb bu saatdan
Onun həyat nəgməsi.

Söylədi öz - özünə:
-Qızım bəxtiyar olsun!
Baharda doğuldu o,
Qoy adı Bahar olsun!

Uzatdı Xədicəyə
O, körpəcə Baharı.
Boy atdı bircə anda
Baharlı arzuları.

-Xədicə, qızımızın
Qoy adı Bahar olsun.
Günəş doğsun baxtına,
Ömrü də Bahar olsun.

Onun Bahar ömrünə
Əsməsin çovğun, boran.
Qorusun hər bələdan
Onu ulu yaradan.

IV nəğmə **Həyat nəğməsi**

Qədəmi uğurlu oldu Baharın,
Evdə altı qardaş-bacı oldular.
Bu körpə uşaqlar ata-ananın
Elə bil başının tacı oldular.

Qol-budaq atdıqca körpə fidanlar,
Baxıb fərəhindən uçurdu ata.
İşdən qayıdanda evə hər axşam
Bir-bir uşaqları qucurdu ata.

Bir köklü-köməcli çınar kimidir,
Altı oğlu-qızı , qol-budağı var.

Hər övlad qəlbinin bir parçasıdır,
Evini nurladan gur çırağı var.

Tanrı oğul payı, qız payı verib,
Oğullar arxadır, qızlar yaraşıq.
Yusifi, Baharı əlindən tutur,
Qəlbində sevincdir, gözündə işıq.

Övladları Şövkət, Səkinə, Əzət,
Əyyub hər nisgilin, qəmin dağıdır,
Qəlbinin sultani Xədicə xanım
Onun həm qadını, həm dayağıdır.

Əsirlər övladlar üstündə qoşa
Onların başqa bir dərdi-səri yox.
Təki sağlıq olsun bu yer üzündə
Dünyanın varından toxdu gözü, tox.

Zəmanə yamanca bəd gətirirdi,
Artıb çoxalırdı ölümlər, qanlar.
Yurdun ən seçilən oğullarını
Ya Sibir udurdu, ya da zindanlar.

İnsanlar qorxurdu söz danışmağa
Meydan verilmişdi İblisə, şərə.

Hitler də bir yandan baş qaldırmışdı-
Çəkirdi dünyani faciələrə.

Zaman öz atını çapdı dördnala,
Aylar, illər gəlib yel tək ötüşdü.
Bir qanlı-qadalı müharibə də
Bizim ataların baxtına düşdü.

V nəğmə
Ayrılıq

Məhərrəm uşaqları
Bir-bir basır bağırna.
Bir kənarda dayanıb
Baxır Xədicə ona.

Sözü, tapşırığı var
Bu körpə uşaqlara.
Fikir, xəyal çəkibdi
Elə bil onu dara.

Bahar gənc, yeniyetmə,
Yusif kişi qırığı.
Şövkət, Səkinə, Əzət,
Əyyub uşaqdır axı.

Nə söyləsin, nə desin
Məhərrəm Xədicəyə.
Üç-dörd kəlmə söz deyir
Təsəlli olsun deyə.

-Xədicə, çox darıxma,
Hər şey yaxşı olacaq.
Tanrı köməyin olsun,
Uşaqlara yaxşı bax.

Vətənə göz dikənin
Burnu ovulacaqdır.
Qan-qan deyən faşistlər
Yurddan qovulacaqdır.

Baharla Yusif kimi
Vardır arxa-dayağın.
Bahar köməkçin olsun,
Yusif bala yarağın.

Bacı-qardaşlarına
Böyüklük etsin Bahar.
"Pis günün ömrü azdır",
Belə deyib atalar.

Yusif də uşaq deyil
Olsun evin kişişi.
Bacı-qardaşlarına
Arxadır hər ikisi.

Sonra yenə birbəbir
Qucaqladı onları.
Onu yola saldılar
Beləcə uşaqları.

Nə ağır dərddi, Allah,
Bu ayrılıq, bu həsrət.
Bir də uşaqlarını
Görəcəkmi, ya qismət.

Getdi, davaya getdi
Bir yay günü Məhərrəm.
Uşaqlardan ayrıldı
Ürəyini yedi qəm.

Öz-özünə deyindi:
-Ocağın sönsün Hitler.
Öləndə öz qoynuna
Səni götürməsin Yer.

Necə ocaq söndürüb,
Necə qapı bağlatdın.
Min-min körpə uşağı
Sinəsini dağlatdın.

Mənim körpələrimin
Axı nədir günahı?
Tifaqını dağıtsın
Bu körpələrin ahi.

Arxasınca su atdı
O, ömür-gün yoldası.
Bir də yolu islatdı
Uşaqların göz yaşı.

VI nəğmə **Müharibə**

Atalar keçdilər oddan-alovdan,
Çox qapı bağlandı vaxtsız-vədəsiz.
Oğullar getdilər-qayıtmadılar
Hamısı müqəddəs, hamısı əziz.

Qaldı övladların gözləri yolda,
Getdi Məhərrəm də qanlı davaya.

Getdi, uddu onu qanlı cəbhələr
Getdi, qayıtmadı elə, obaya.

Min-min oğul getdi, döndülər tək-tək,
Geri dönənlər də yarımcان idi.
İnsanlar sınağa çəkilirdilər,
Bu sınaq ən müdhiş imtahan idi.

Analar tarlada, ərlər səngərdə,
Zaman sınavındı uşaqları da.
Uşaqlar uşaqkən kişiləşirdi,
Hünər göstərirdi qızlar da hətta.

Balaca Bahar da anası ilə
Tarlada birlikdə tər tökürdü, tər.
Ömür kitabında Bahar xanımın
Qəmli bir dastandı ötən o illər.

VII nəğmə Qara kağız

Anası Xədicənin
Çəkilməz idi dərdi.
Bu dərdə, bu əzaba
Kimsə çətin dözərdi.

Qırx birin payızında
Bir qara kağız aldı.
Cavan gəlin bir gündə
Sanki on il qocaldı.

Zəmanə bəd gətirib,
İllər ağırdan ağır.
Zəmanənin üzündən,
Gözündən zəhər yağır.

Bir insanın üzündə
Sevinc nişanəsi yox.
Zəmanə hər ürəyə
Sancıb bir zəhərli ox.

Kiminin əri ölüb,
Kiminin də qardaşı.
Süzülüb insanların
Ürəyinə göz yaşı.

Kənddə başıpapaqlı
Qalmayıb bircə nəfər.
Kişi işlərini də
Qız-gəlinlər görürler.

Taxılı qadın biçir,
Qadın döyür taxılı.
Qurtarmır ki, qurtarmır
Dünyanın dərd nağılı.

Məhərrəmin yoxluğu
Kamantək əydi onu.
Söylədi öz-özünə:
-Deyil həyatın sonu.

Məhərrəmin xətrinə
Dözüb yaşamalıyam.
Anayam, bu müqəddəs
Adı daşimalıyam.

Uşaqların qəlbinə
Bir xal düşə qıymaram.
Onları dərd çəkməyə
İnan bir gün qoymaram.

Böyükür uşaqlarım
Gözlərimə çıraqdır.
Bu gün, sabah hamısı
Mənə arxa, dayaqdır.

VIII nəğmə Həyat bizi sınayır

Qəribə ürəyi vardı Baharın,
Hər şeyi anlayan, tez duyan idi.
Ananın dərdini yüngülləşdirən,
Qardaş-bacısına mehriban idi.

Gah işə qaçardı, gah da məktəbə,
İşdə anasına arxa-dayaqdı.
Demişdi məktəbi qurtaran kimi
O gedib kolxozda çalışacaqdı.

Dava alt-üst etdi arzularını
Getdi, qayıtmadı davadan ata.
Həyat imtahana çəkdi Baharı,
Ər kimi atıldı o da həyata.

43-cü ilin qarlı qışında
"Zəhmət" kolxozunda işə başladı.
Elə o zamandan, elə o vaxtdan
İşgüzər insantək tanındı adı.

Döndü tarlaların sonasına o,
Quşların səsinə qatdı səsini.
Səhərdən-axşama tarlada Bahar
Oxudu ürəkdən öz nəğməsini.

IX nəğmə Çətin illər

Nə çətin illər idi,
Müharibə illəri.
Sındırmışdı o illər
Nə qədər könülləri.

Boşalan kəndlərimiz,
Evlərimiz nə qədər.
Bir kişi nəfəsinə
Həsrət idi çox evlər.

Hər dərdə, hər əzaba
Qatlaşırdı Xədicə.
Övladların üstündə
Əsirdi gündüz-gecə.

Ağır idi-çox ağır
Uşaqları böyütmək.
Deyirdi öz-özünə
Həyatdı, dözək gərək.

Arxa, dayaq olmuşdu
Ona evdə uşaqlar.
Hər işə yarayırdı
Çox şükür Yusif, Bahar.

Baxıb övladlarına
Sevinirdi Xədicə.
Sevincdən göz yaşını
Axıdırdı gizlicə.

Məhərrəmin yoxluğu
Qəlbini dağlayırdı.
Oğul-uşaq yanında
Özünü saxlayırdı.

İstəmirdi göz yaşın
Görsün körpə uşaqlar.
Hamidan həssas idi
Ciyərparası Bahar.

Körpə ciyinlərini
Vermişdi yük altına.
Qızının hünərinə
Əhsən deyirdi ana.

Sanki od parçasıydı
Tarlada kiçik Bahar.
Onun qoçaqlığından
Danışındı adamlar.

Sanki cana gəlirdi
Nəfəsiylə tarlalar.
Sabahın eşqi ilə
Qanadlanırdı Bahar.

Onun körpə qəlbiniə
Sığışmırıldı arzular.
Baharın ürəyində
Min-min şirin arzu var.

"Bəsti" poemasını
Sevir Səməd Vurğunun.
İstəyir bir Bəstisi
Olsun doğma yurdunun.

Nə xoş arzular yatır,
Ürəyində, ay Bahar!
Arzulardan bəxtinə
Doğsun Günəş, Ay, Bahar!

Üzməsin qəlbini qəm,
Yumasın gözünü nəm,
Xoş gün gələr deyirəm,
Günlərini say, Bahar!

Bir az təpərin varsa,
Əzmin, hünərin varsa,
Nurlu səhərin varsa
Um taledən pay, Bahar!

Bu ellərin qızısan,
Çağlayan arzususan,
Parlaq Dan ulduzusan
Yoxdu sənə tay, Bahar!

Çox oxudun "Bəsti"ni,
Tanrı ucaltsın səni.
Sən də öz şöhrətini
Eldən-elə yay, Bahar!

X nəğmə İllər keçdi ömürdən

Keçdi ömrümüzdən illər yel kimi,
Dörd illik davanın bir sonu oldu.
Atalar davadan qayıtdı bir-bir
Yusifin, Baharın gözləri doldu.

Yollara göz dikdi Şövkət, Səkinə,
Əyyubun, Əzətin çatıldı qaşı.

Xədicə duymasın uşaqlar deyə
Onlardan gizlicə tökdü göz yaşı.

İllər məlhəm oldu çox ağrlara,
Ağrılar, əzablar gəldi, ötüşdü.
Onun hünəriylə qardaş-bacının
Üstünə Tanrının kölgəsi düşdü.

Bahar ana oldu qardaş-baciya,
Çətinlik önündə durdu ər kimi.
Zaman-əjdahanın qarşısında o,
Dayandı basılmaz cəngavər kimi.

İllər nərdivana döndü gözündə,
Qalxdı, pillə-pillə ucaldı Bahar.
Halal zəhmətilə, alın tərilə
Həyatın özündən bac aldı Bahar.

XI nəğmə **Unudulmayan gün**

Pambıq qozaları üzə güldükcə,
Ağardı, ağ oldu pambıq tək üzü.
Halal əməyilə eldə, obada
Ucaldı, dillərdə dolaşdı sözü.

Payız çoxdan girmişdi,
Soyumuşdu havalar.
Amma yenə tarladan
Əl çəkməmişdi Bahar.

Cavan qızlar, gəlinlər
Cox sevirdi Baharı.
Duyurdular gül açır
Baharın arzuları.

O, manqa başçısıydi
Seçilirdi çoxundan.
Bütün qızə, gəlinə
Olmuşdu çox mehriban.

Onun bir kəlməsini
İki eləməzdilər.
Qız-gəlinlər Baharı
Sevirdi canı qədər.

...Bir gün iş başındaydı
Yenə tarlada Bahar.
Gördü ki ona sarı
Gəlir budur adamlar.

Bahar öz işindədir
Baxmır onlara sarı.
Yığır önlük-ətəyə
Çırtlayan qozaları.

Gələn adam soruşdu:
-Nə yiğirsiniz belə?
Bahar bir az sıxıldı
Sonra gələrək dilə.

Dedi:-kal qozaları
Yığıb aparırıq ki.
Evdə çəkək pambığın
Çöldə qalmasın təki.

Çünki min əziyyətlə
Becərmışık pambığı.
Onu qarın altında
Biz niyə qoyaq axı!

-Neçə hektar sahədə
Pambıq əkmisiz, qızım?
Görürəm ki, əziyyət
Siz çox çəkmisiz, qızım.

-Manqamızın sahəsi
Düz on iki hektardır.
Qış gəlir, yiğilmamış
Hələ çox qoza vardır.

-Planınız dolubmu?
-Dolub, yüz əlli faiz.
Amma hələ bununla
Kifayətlənmirik biz.

-Mükafat almışınız?
-Yazıblar almamışıq.
Sual verən adamın
Gözündə yandı işıq.

-Raykom katibinizin
Adı nədir, bilirsiz?
-Musa Zeynalov yoldaş,
Onu tanıyırıq biz.

-Atan, ananvardımı?
Yaman tutuldu Bahar.
Onun gülər üzünü
Aldı qara buludlar.

Atam müharibədən
Qayıtmayıbdır,-dedi.
Anam qoca arvaddır,
İşləmir üç-dörd ildi.

Altı bacı-qardaşıq
Hər gün işləyirəm ki,
Körpə bacı-qardaşım
Korluq çəkməsin təki.

-Halal olsun, ay qızım,
Partiyaya keçibsən?
Söylə sabah büroya
Gələ bilərsənmi sən?

-Gələrəm, amma məni
Büroya kim qoyar ki?!
-Narahat olma, qızım,
Qoyarlar, sən gəl təki!

-Bundan sonra nə qədər
Pambıq verə bilərsiz?
-Yığdığımdan savayı
Əlavə əlli faiz!

-Bir sualım var, qızım,
Hələ yağmayıbdı qar.
Niyə çöldə gözümə
Seyrək dəyir adamlar?

-Əmi bu qız-gəlinin
Hamısı kasiblardı.
İmkanlı adamların
Burda nə işi vardı.

Bir az imkanı olan.
Soyuqda çıxmır işə.
Havalarda soyuyanda
Belə olub həmişə.

Biz kasib adamlarıq,
İş olub çövhərimiz.
İşləməsək onda bəs
Necə dolanarıq biz!

...Kişi getdi, Baharsa
Getdi fikir-xəyalı.
Onu sual-cavaba
Belə tutan kim ola.

Həmin gecə gözünə
Yuxu getmədi onun.
"Bəsti"sinı oxudu
Yenə Səməd Vurğunun.

Yenə səhər obaşdan
Çıxdı tarlaya Bahar.
Bu gün onun qəlbində
Aşıb-daşan sevinc var.

Həmin gün zəmilərdə
Özgə büsət var idi.
Raykom katibi, sədr,
Başqa adamlar gəldi.

Manqa üzvlərinə
Verildi mükafatlar.
Həmin günü yadından
Heç vaxt çıxarmaz Bahar.

Günlər ötdü, yenə də
Yaddan çıxmadı Bahar.
Nə yaxşı ki, dünyada
Vardı yaxşı adamlar.

Bir gün Yaqub Seyidov
Üz tutdu Bahargilə.
Ərklə açıb qapını
Söylədi gülə-gülə.

-Dur, səni çağırırlar,
Gedək şəkil çəkdirək.
-Kimdir məni axtaran
Neyləyirlər de görək?

-Bir qara kostyum gey,
Şəkil çəkdirməlisən.
Bahar xanım, deyəsən
Daha böyüyürsən sən.

Xəyal uçdu bir anda
Bir quş kimi dünənə.
Qanlı-qadəh illər
Yadına düşdü yenə.

Ata gedib cəbhəyə,
Dayı gedib cəbhəyə.
Onlarla birgə sevinc
Payı gedib cəbhəyə.

Əmi gedib cəbhəyə
Qalıb arxa-dayaqsız.
Çox dözüb çətinliyə
Uşaq yaşında bu qız.

Əyilməyib, sınmayıb
Yaşayıb kişi kimi.
Bir evin ağır yükün
Daşıyıb kişi kimi.

Yaman günün, pis günün
Ömrü az olar, Bahar!
Sənin Bahar ömrünün
Gülü var, çiçəyi var.

XII nəğmə **Xalq elçisi**

...Min bir xəyal içində
Gəldi raykoma Bahar.
Onu min hörmət ilə
Burda qarşılıdalar.

Katib dedi ki,-sizi
Deputat veririk biz.

SSRİ-də bizim
Olacaqsız elçimiz.

Baharın ürəyində
Sevinci aşdı-daşdı.
O, halal zəhmətilə
Zirvələrə yol açdı.

Əlli səkkizin martı
Unudulmur heç zaman.
O, deputat seçildi
Ana yurdu Şərurdan.

Moskva qarşılıdı
Vətənin mərd qızını.
Qədim Şərur elinin.
Bir parlaq ulduzunu.

Sevinc sevinc dalınca
Gəlib tapdı Baharı.
Çiçək açdı, bar verdi
Qəlbinin arzuları.

"Pambıq ustası" oldu
Bahar Şərur elinin

Çoxaldı arzuları,
Qol-budaq atdı min-min.

Arzudan arzu doğdu,
Arzu bitmədi yenə.
Tər tökdü ki, yetişsin
Şöhrətin zirvəsinə.

Bir hikməti heç zaman
Çıxartmadı yadından.
Kim tər töksə torpağa
Bəhrəsin görər hər an.

O heç vaxt çəkinmədi
Ağır işdən, zəhmətdən.
Alın təri torpağa
Axıdı, süzüldü dən-dən.

Manqa başçısı kimi
Vardı böyük hörməti.
Manqasına yazdırıldı
Səkinəni, Əzəti.

Səhərdən axşamadək
Tarladadı qız-gəlin.

Əlini görmək olmur
Minayənin, Güllərin.

Bahar ana, bacıdır
Cavan qızı, gəlinə.
Səhər yeli onların
Sığal çəkir telinə.

Traktorçu Meydanın
Kimsə dəyməz xətrinə.
Pambıq cərgəsinə bax
Bənzər şeir sətrinə.

Suçu Bəbir bir kol da
Qoymaz ki, susuz qala.
Qayğısını göstərər
Hər şırıma, hər kola.

Leylanın, Minayənin
Söz yox qoçaqlığına.
Tovuz, Səkinə, Çiçək.
Arxa, dayaqdır ona.

Altmış sentner pambıq
Götürüb hər hektardan.

Adı, dildə dodaqda
Gəzir Baharın hər an.

... Bir xoş xəbər büründü
Bütün eli, obanı.
Hamı təbrik eyləyir
Baharı-qəhrəmanı.

Qadınlar bayramında
Bahar qəhrəman oldu.
Bu xoş xəbər, xoş səda
Hər bir ocağa doldu.

Yerə, göyə sığmadı
Xədicənin sevinci.
Basdı ciyərparasın
O, bağırına birinci.

Sevincindən ağladı,
Axıdı sevinc yaşları.
Axışdı Bahargilə
Təbrikə yoldaşları.

Otuz üç yaşlı Bahar,
Əmək qəhrəmanıdı.

Onu SSRİ-də
Demək hamı tanıdı.

Sevincdən qanad taxıb
Sanki uçurdu Bahar.
Bacı-qardaşlarını
Bir-bir qucurdu Bahar.

Çox haqqı, sayı olub
Bacı-qardaşalrına.
Onlar da bacı kimi,
Ana tək baxır ona.

Bahar Xədicənin yox,
Bütün kəndin gözüdür.
Bahar Şərur elinin
Söhbətidir, sözüdür.

Daha arxada qaldı
Qəmli, əzablı günlər.
Başlaşın bundan sonra
Bir-bir toyalar, düyünlər.

Qardaş, bacılarından
Ailə quranlar vardı .

Hamının iş biləni,
Ağbirçəyi Bahardı.

Daha bir ocağın yox,
Elin qızıdır Bahar.
Qədim Şərur elinin
Güllü yazıdır Bahar.

XIII nəğmə
Ellər, gözünüz aydın!

Bahar qəhrəman olub
Ellər, gözünüz aydın!
Sevincdən aşıb-daşan
Sellər, gözünüz aydın!

Təbiətdə bu bahar,
Tamam özgə büsət var.
Bol pambıqlı tarlalar,
Çöllər, gözünüz aydın!

Bir qızın hünərindən
Söz açır, deyir Vətən.
Sən ey Bahardan deyən
Dillər, gözünüz aydın!

Çiçək açıb diləklər,
Gülür min-min ürəklər,
Siz ey zərif çiçəklər,
Güllər, gözünüz aydın!

Dil açan gənc nəsillər,
Səndən deyər çox illər.
Boş ötməyən fəsillər,
İllər, gözünüz aydın.

XIV nəğmə Təbriklər

Onu təbrikə gəldi
Yaxın, uzaq adamlar.
Hamının üz-gözündə
Bir günəş işığı var.

Hamı halaldır deyir,
Qəhrəmanlıq Bahara.
Bahar da minnətdarlıq
Eyləyir adamlara.

Gəlir vəzifəli də,
Gəlir adı adam da.

Demək hamı Baharı
Salmaq istəyib yada.

Baharın sevincindən
Pay düşüb el-obaya.
Baharı bənzədirlər
Parlaq ulduza, Aya.

Bir el ağsaqqalı var.
Gələnlər arasında.
O da bir qəhrəmandır
Onların sırasında.

Heyranlıqla çox süzüb
O, qəhrəman insanı.
Sinəsini bəzəyib
"Qızıl Ulduz" nişanı.

Abdulla Məmmədov da
Onuntək qəhrəmandı.
Hamiya yararlıdı,
Hamiya mehribandı.

Deyir:-təbrik edirəm
Səni ürəkdən, Bahar.

Görürsən Aralığın
İki Qəhrəmanı var.

Oğlu da Qəhrəmandı,
Qızı da Qəhrəmandı.
Bizi qəhrəman edən
Ay qızım, bu zamandı.

Mən qayıtdım, Məhərrəm
Qayıtmadı cəbhədən.
Onun qoçaq qızını
Gördün, ucaldı Vətən!

Qoy Məhərrəmin ruhu
Şad olsun bu dünyada.
Bahar kimi kızı var,
Onu salacaq yada.

Halal olsun, ay qızım,
Şöhrət sənə, şan sənə.
Ürəkdən əhsən deyir
Şərur, Naxçıvan sənə.

Sən Nigarlar, Həcərlər
Yetirən bir torpağın

Şan-şöhrətli qızısan,
Xoş gəlibdi növrağın.

Qəhrəman olacağam
Deyirdin Bəsti kimi.
Bizim Bahar qızımız
Bəsti kimi deyilmə?

Halal çörək yemisən,
Ucalıq qismətinmiş.
Sənin bu ucalığın
Yurda sədaqətinmiş.

Sosialist Əməyi
Qəhrəmanıçıq, Bahar.
Bundan böyük mükafat,
Bundan böyük adı var?!

XV nəğmə Çiçək açan arzular

O gecə yuxusu qaçıdı Baharın
Çox yorğun olsa da yata bilmədi.
Uçdu uzaqlara xəyal yelkəni,
Xəyal köhlənini tuta bilmədi.

İllər vərəqləndi bir kitab kimi,
Həyatda nə qədər dərd görüb Bahar,
Həyatı anlayıb duyandan bəri
Həyatın üzünü sərt görüb Bahar.

Dözüb hər əzaba, hər çətinliyə,
Qoymayıb sindirə zaman ananı.
Ən çətin zamanda, ən çətin anda
olub anlayan, duyan ananı.

Qardaş, bacısına toy da eyləyib,
Gəlin də gətirib ata evinə.
Şükürlər etdiyi o uca Tanrı
Gör neçə çıxartdı onu ağ günə.

Böyük bir Vətənin qəhrəmanıdı,
Uşaq da, böyük də tanır onu.
Hər yerdə hörməti, nüfuzu vardı,
O duyur şöhrətin nə olduğunu.

Gün altda mis kimi qaralıb, yanıb,
Üzü ağ olubdu ellər yanında.
Bu xoşbəxt çağını, xoşbəxt anını
Bir vaxt yaratmışdı arzularında.

Arzusu gül açıb daha Baharın
Baharlı ömrünün baharı gəlib.
Bu xoşbəxt çağları bir nizə kimi
Qəmli günlərinin bağrını dəlib.

Baharın bəxtiyar, bu şən gününü
Atası görseydi nə söyləyərdi.
Bahar düşündü ki, mütləq atası
Qəhrəman qızına "Əhsən!"-deyərdi.

İləq yaz günündə, yaz gecəsində
Onun ürəyində min arzu vardı.
Xəyallar içində səhərə yaxın
Baharı bir şirin yuxu apardı.

XVI nəğmə Yuxu

Tanım, bu nə yuxudur
Gəlib tapdı Baharı.
Çiçək açdı, gül açdı
Qəlbdəki arzuları.

Atası Məhərrəmin
Nur sözülür üzündən.

Sevinc, şadlıq tökülür
Baxışından, gözündən.

Ata təbrik eyləyir
Qəhrəman övladını.
"Bahar!"-dedi sevinclə
Çəkdi onun adını.

Basıb onu bağırına
Söylədi "Əhsən!"-qızım!
Sən bu hünərin ilə
Şərurda təksən, qızım!

Halal olsun ananın
Südü, çörəyi sənə.
Layiqli övlad oldun
Bu elə, bu Vətənə.

Qızım, çox yanarlısan
Qardaş-bacılara.
Qoymamışan onları
Çətində, odda yana.

Bir səməndər quşutək
Özün yanmışan odda.

Bir zərrə inciməyib
Bir kimsə səndən hətta.

Sən "Qızıl Ulduz"lusan,
Ey parlaq Dan ulduzum.
Səni təbrik edirəm,
Mənim Qəhrəman qızım!

Sanma atan hardasa
Uzaqlarda yatıbdı.
Şöhrətinin sorağı
Gəlib mənə çatıbdı.

Anan qocalıb, onu
Görürəm çox sevirsən.
Uşaqtək qulluğunda
Hər gün dayanırsan sən.

Qəlbinin arzuları
Dəyməsin daşa, qızım!
El içində həmişə
Üzüağ yaşa, qızım!

Atasının boynuna,
Sarıldı uşaq kimi.

Atasını gözündə
Gördü uca dağ kimi.

Min bir sevinc içində
O, ayıldı yuxudan.
Yuxuda qovuşdurdu
Onları bax, Yaradan!

Nə yaxşı atasını
Yuxuda gördü Bahar!
Demək atasının da
Qızından xəbəri var!

XVII nəğmə İradə

Asan qazanmayıb şöhrəti Bahar,
Çətin günləri də az olmayıbdı.
Dözüb hər sınağa, hər çətinliyə
Sabaha inamı azalmayıbdı.

Qalxıb pillə-pillə, ucalanda da
Keçdiyi yollara baxıbdı hərdən.
Görüb səhvi nədir, uğuru nədir,
Bəzən göz yaşı da tökübdü dən-dən.

Yolların hamısı hamar deyil ki,
Çıxıb qarşımıza daş da, kəsək də.
Yaxşı da görmüşük, yaman adam da
Bəzən istəsək də, istəməsək də.

Adı bir insandı, adidən adı,
Həyatda özünə güvənib ancaq.
Duyub yer üzündə səadətini
Halal zəhmətində yalnız tapacaq.

Yayın qızмарında, günəş altında
Bahar ketmən vurub, alaq eyləyib.
Düşüb sorağına xoş sabahların
Günləri günlərə calaq eyləyib.

Onlarla qız-gəlin rəfiqəsiydi,
Çoxuna ən yaxın bacıydı Bahar.
Elə saf ürəyi, qəlbə var idi
Çoxunun qəlbinin tacıydı Bahar.

Desəydi ölümə gedərdi qızlar,
Yerə düşməmişdi hələ bir sözü.
Hamının dərdinə, halına yanıb
Hamını düçünüb anardı düzü.

Bu xoşbəxt çağında, xoşbəxt anında
Nələri düşünüb gətirdi yada.
Sözünün üstündə durardı möhkəm,
Yaman inadkardı həm də dünyada.

Birdən yadına düşdü
Ötüb keçən zamanlar.
Yaman çətinə düşdü
Bir vaxt baharda Bahar.

"Sarılar" zəmisində
Pambıq əkmişdi qızlar.
-Üzümüzə gülübdü,-
Deyirdilər bu bahar.

Boy atıb ucalırdı
Kollar günəşə sarı.
Elə bil cărcırırdı
Qızların arzuları.

Dolu düşdü bir səhər
Aralığa, ay aman.
Manqa üzvlərinin
Qanı qaraldı yaman.

Mayın ortalarında
Birdən hər şey dəyişdi.
Dolu bütün kolları
Vurub məhv eyləmişdi.

Təbiətin yamanca
Sərt oldu imtahani.
Bircə anda qaraldı
Neçə insanın qanı.

Bundan sonra torpağa
Səpilsə ciyid əgər.
Kollar qızmar istidən
Bir də çətin göyərər.

Kolxozun iclasında
Sərt verdilər qərarı.
Bu qərar çox narazı
Saldı düzü Baharı.

Bahar dedi:-sizlərdən
Mənim bir xahişim var.
Sizin siyahınızdan
Çıxarılsın "Sarılar".

Orda yemiş, tərəvəz
Əkilsin deyirsiniz.
Yox, pambıq əkəcəyik
O sahədə yenə biz!

Aqronom dilə gəldi:
-Qızım, nə danışırsan?
Mayda ciyid səpməyi
Görməmişəm heç zaman.

Ciy söhbət eyləyirsiz,
Bu lap möcüzə olar.
Burda dözə bilmədi
Yerindən qalxdı Bahar.

-Təbiət şıltaqdısa
Biz ondan da şıltağıq.
Bilirik nə deyirik
Sanmayın ki, uşağıq.

Dözüb şıltaqlığına
Biz ana təbiətin.
Ondan nə istəyirik
Ala bilərik yəqin.

Qarpız, tərəvəz əksək
Bundan bizə nə fayda.
Manqamın üzvləri
Düşünüblər bu haqda.

Sədr dilləndi birdən:
-Bəlkə düz deyir Bahar.
Yenidən pambıq əksək,
Bəlkə də məhsul olar?!

Dağa, daşa salmayaq
Bu qızların üzünü.
Onlar alın təriylə
Deyəcək öz sözünü.

Dilə, gəldi aqronom:
-Deyirəm bilsin aləm.
Əgər məhsul olmasa,
Mən cavabdeh deyiləm!

Onda məsuliyyəti
Götürün boynunuza.
Mən sözümü payızda
Deyəcəyəm bu qıza.

Bahar susdu bir anlıq,
Bilmədi nə söyləsin.
Gördü Abdulla dayı
İstəyir nəsə desin.

Bahar bir sədrə baxdı,
Bir Abdulla dayıya.
Dedi:-Elə bu gündən
Biz çıxırıq tarlaya.

Yoldaş sədr, gecəni
Qatacayıq gündüzə.
Hər şey yaxşı olacaq,
Biz söz veririk sizə.

Bizim məsləhətçimiz
Kitablar olacaqdır.
Manqamız bu inadla
Qələbə çalacaqdır.

Qızın inadkarlığı
Xoş gəldi çoxlarına.
Qalxıb Abdulla dayı
Üzünü tutdu ona.

-Sənə köməklik etmək
Qızım, mənim boynuma.
Sənin inadkarlığın
Yaman gəldi xoşuma.

XVIII nəğmə Pambıq ustası

...Günlər keçdi, ötüşdü
Gəldi bəhərli payız.
Döyüşdən qəhrəman tek
Qalib ayrıldı bu qız.

Bol pambıq tarlaları
Üzə güldü payızda.
El qəhrəmanlıq gördü
Bu qarayanız qızda.

Qız-gelinlər hər yerdə
Söz açdırılar Bahardan.
Söylədilər:-çox çəkməz
Bahar olar qəhrəman.

Həmin il bol məhsulun
İlk təməli qoyuldu.

Bahar xanım ad aldı-
"Pambıq ustası" oldu.

Manqa üzvlərinin
Aşıb-daşdı sevinci.
Söylədilər:-manqamız
Birincidir, birinci...

Cavan idi, nə yaşı
Vardı onda Baharın.
Şöhrətli qızı oldu
Qədim, ulu diyarın.

Döyüsdən qalib çıxan
Qəhrəmana döndü o.
Qabaqcıl pambıqçı tək
Hər yerdə göründü o.

XIX nəğmə
1960-cı il

Qardaşı Yusifin bir oğlu oldu
Vasif çağırıldılar adını onun.
Bahar səhər-axşam pərvanə kimi
Başına dolandı qardaş oğlunun.

Dedi:-Cox uğurlu gəldi ilimiz,
Tanrı oğul payı veribdi bizə.
Ondan gözü dolu görsün qardaşım,
Tanrı hifz eyləsin, gəlməsin gözə.

Onu yatızdırıb dizinin üstə
Ona şirin-şirin layla deyirdi.
Ürək oxşayırdı avazı, səsi
Şirin laylaları sanki şeirdi.

-Bundan şirin bala yox,
Olmaç belə qala yox,
Qızılıgüldü, lala yox,
Şəkərimdi, balımdı,
Vasif mənim balamdı!

Qığıltısı, gülüşü,
Uğurludu gəlişi,
Baldan şirin öpüşü
Verir şəkər, bal dadi,
Vasif mənim balamdı!

Yüz quzu qurban kəsim,
Əsərəm əsim-əsim,
Odur canım, nəfəsim,

Dağım, bürcüm, qalamdı,
Vasif mənim balamdı!

Uğurlu oldu onun
Bu dünyaya gəlişi.
Həmin zamana düşdü
Baharın yüksəlişi.

İkicə ay keçməmiş
Bahar Qəhrəman oldu.
Bir ildə iki sevinc-
Nə gözəl zaman oldu.

Doğmaca bala kimi
Basdı onu bağına.
Dedi məlhəm sənsən, sən
Hər acıma, ağrıma.

Tanrım, sənə min şükür,
Belə şirin balam var.
Bu dünyada mənim də
Dayağım var, qalam var.

Bu dünyadır-insanın
Sevinci, kədəri var.

Hər zülmət gecənin də
Bir nurlu səhəri var.

Çiçək açdı Baharın
Baharda arzuları.
Gedir ömür köhləni
İndi Günəşə sarı.

Əriyir bir şam kimi
Ömrün ağır illəri.
Al - əlvan güllər açır
Çiçəkləri, gülləri.

Ən böyük logman elə
Həyat, zaman özüdür.
Qəlbədə işiq yandıran
Qəlbin odu, közüdür.

Hansi qəlb nurludursa,
Zülmətləri boğacaq.
Hər insan planetdir-
Öz günəşi doğacaq.

Bəxtinə doğan Günəş,
Sənin tale qismətin.

O günəşi doğurdu
Sənin əzmin, cürətin.

Bir "Qızıl Ulduz" yanır.
Sinəndə axşam-səhər.
O işığın nurundan
Yoxa çıxır kölgələr.

Qoy bitib-tükənməyən
Yolun uğurlu olsun!
Həyatının ayları,
İlləri nurlu olsun!

XX nəğmə
Arzudan arzu doğur

...Kim deyir Yerin, Göyün
Sərhəddi yox, həddi yox.
Yerin, Göyün həddi var,
Arzunun sərhəddi yox...

Arzudan arzu doğur,
Arzular yüz-yüz, min-min.
Arzuları bitməyir
Baharın ürəyinin.

Bir-bir qardaş, bacının
Nişanı, toyu olur.
Arzular çiçek açır,
Övladları doğulur.

Qardaş, baci toyunda
Sevincindən uçur o.
Hər doğulan körpəni
Ana kimi qucur o.

İlahi, sənə şükür,
Bir arzu da çin oldu.
Baba adı daşıyan
Bir oğul da doğuldu.

Qanlı müharibədən
Sanki döndü Məhərrəm.
Baharın gözlərində
Nura döndü bu aləm.

Babasının adından
Ad alan uşağa bax!
Bundan böyük mükafat,
Sevinc olarmı, Allah!

Nə dərdi, qəmi vardır
Ellər, Bahar xanımın.
Sevincinə şərikdi
Çöllər Bahar xanımın.

Ağ pambıq tarlaları
Bərəkət dənizidir.
El yanında ağ olan
Baharın bənizidir.

Yenə də hər hektardan
Altmış sentner pambıq!
Biz bu yolu seçmişik,
Geriyə yol yox artıq!

Sontakı illərdə də
Belə idi şüarı.
İlin sonunda hamı
Təbrik etdi Baharı.

Yenə də kürsülərdən
Eşidilirdi səsi.
Ona arxa-dayaqdı
Onlarla rəfiqəsi.

-Çətinlikdən qorxmuruq,
Zəfərçün yaranmışıq!
Söyləyən el qızına,
Qəhrəmana min alqış!

XXI nəğmə
El qızı, el ağbirçəyi

Yaxınlar, uzaqlar tanıyor onu,
Fəxri qonağıdır gur salonların.
Həyat dostu olur, dayağı olur
Ucalığ eşqiylə yaşayanların.

Azmi gəl-gəl deyib Bakı, Moskva,
Yurdun bu hünərvər qəhrəmanına.
Kremlin möhtəşəm salonları da
Geniş qucağını açıbdır ona.

Dörd dəfə xalq onu deputat seçib,
Olub xalq elçisi elin, obanın.
O bir ana kimi, deputat kimi
Qalib qayğısına neçə insanın.

Dərdini götürən qaçıb üstünə,
Səbrlə, təmkinlə dinləyib Bahar.

Bəzən elə olub dərdliylə birgə
Dərdlinin dərdinə inləyib Bahar.

Yoluna qoymaqçün bəzən bir işi
Qapılar döyməkdən usanmayıbdı.
İnsanpərvərliyi, xeyirxahlığı
Dünyada ən gözəl bir iş sayıbdı.

Əldən yapışmağı, əldən tutmağı
Dünyada ən savab iş sayıb Bahar.
Bir əldən tutanda elə sanıbdı
Onun qış ömrünə gəlibdi bahar.

Həyatın acısı, şirini də var,
Acı da, şirin də görmüşdü Bahar.
Onun ürəyində bilənlər bilir,
İllərin çox acı şırımları var.

Ancaq sənmamışdı, əyilməmişdi,
Çətinlik önündə durub ər kimi.
Həyat sınağından, imtahanından
O, qalib çıxmışdı cəngavər kimi.

Elə ona görə də
Hamiya əl tutardı.

İnsanlar arasında
Böyük hörməti vardı.

Bir el ağbirçeyidi
Obasının, elinin.
Dilinin əzbəriydi
Neçə qızın, gəlinin.

Ən müşgül işləri də
Qoyardı öz yoluna.
Çoxu ana, bacıtək
İsinişmişdi ona.

Hər dərdlinin qəlbiniə
Təzə naxış vurardı.
Onun könül evini
Təzdən tikib qurardı.

İnsanın dərd-qəminə
İnsantək yanardı o.
Hər dərdlinin dərdini
Öz dərdi sanardı o.

El də onu əzizlər,
El də onu sevərdi.

Bu elin qızı olub
Yaşamağa dəyərdi!

XXII nəğmə
Azərbaycan qadını

Baharin allı-güllü
Bir gözəl may gündündə.
Bahar xanım dayandı
Maral xanım önungdə.

Maral Rəhmanzadənin
Əlindəydi firçası.
Kətana köçürülür
Həyatın bir parçası.

Xalq rəssamı çəkirdi
Qəhrəmanın şəklini.
Ağ kətana "əkirdi"
Qəhrəmanın şəklini.

Üz-üzə dayanmışdı
Elin iki qadını.
Elim yaxşı tanıyor
İki istedadını.

Tarixlərdə ad qoyub
Azərbaycan qadını.
Tarixlərə şərəflə
Yazıbdı öz adını.

Yurdun Burla xatını,
Həcəri, Nigarı var.
Yurdun neçə alimi,
Maralı, Baharı var.

Rəngi rəngə calayır,
Qəlbində sonsuz həvəs.
Sadə bir el qızını
O necə çəkəcək bəs?

Qabarlı əllərini
Çəkəcəkmi Baharın?
Çəkə biləcəkdimi
O sonsuz arzuların!

Tarlalara siğmayan
İş var, həvəsi var.
Qəlbində şirin-şirin
Sözü var, nəğməsi var.

Birmi, beşmi arzusu,
Onu duyurmu Maral?
Nədir gözlərindəki
O intizar, o məlal?

Ömrün xoş çağında da
Gözlərinin nəmi var.
Qəmli baxışlarında
Atasızlıq qəmi var.

Baharı çəkdin, söylə
Çölü çəkəcəkmisən?
Bu tablonda, ay Maral,
Pambıq əkəcəkmisən?

Onun nurlu qəlbini,
Ağ kətana "ək", Maral!
Baharı Bahar kimi
Yarat Maral, çək Maral!

Onu dağlarımız tək
Vüqarlı çək, uca çək!
Onu el anasıtək
Döndər başda tacə çək!

Müqəddəs arzusunu,
Diləyini çək, Maral!
Günəş kimi işıqlı
Ürəyini çək, Maral!

O ürəyin işığı
Nurlu qəlbinə dolsun!
Elə çək bu əsərin
Ölməz əsərin olsun!

...Ürəyinin odundan
Öd götürdü firçası.
O tabloda canlandı
Baharın öz dünyası...

İnsan özü getsə də
Sözü qalır yadigar.
Nə isə yaradıbsa
İzi qalır yadigar.

Bir tabloya yazıbdı
İki qadın adını.
Ölməzliyə qovuşub
Yurdun iki qadını.

XXIII nəğmə

Əzablı illər

Səksəninci illerin
Sonu çox ağır oldu.
Gözlərimiz buludtək
Hər gün boşaldı, doldu.

Göz yaşlarımız dən-dən
Axdı ürəyimizə.
Namərd bıçaq sapladı
Yenə kürəyimizə.

Dədə-baba yurdundan
Qaçdı soydaşlarımız.
Nə eyləsin bilmədi
Çaşdı soydaşlarımız.

Siyasi Büroda da
Yoxdu havadarımız.
Qarlı qışa dönübdü
Çiçəkli baharımız.

Erməni biclikləri
Yenə aşıb-daşıbdı.

Kreml rəhbərinin
Ağlı tamam çasıbdı.

Ermənilər girərək
"Xallı"nın qılığına.
Sahib çıxmaq isteyir
Qarabağ torpağına.

Xalqın ümid yeriydi,
Güvənc yeriydi Öndər.
Onu da bu millətə
Deyəsən çox gördülər.

Kürsü davasındadır
Millətin oğulları.
Atılıbdı meydana
Təzə toy toxluları.

İş bilən, bilməyən də
Qarışib bir-birinə
Dərdi başından aşan
Doğma Vətəndir yenə.

Günləri qova-qova
Od-alovla görüşdük.

Bələdçimiz olmadı
Qanlı yanvara düşdük.

İlahi, nələr çəkdi
Xalqımız o gün nələr.
Yeri, göyü inlətdi
Dərdlər, qanlar, ələmlər.

Yüz-yüz oğul, qızımız
Qanına qəltan oldu.
Anam Azərbaycanın
Yandı bağırı qan oldu.

...Sədərəkdə, Şərurda
Az axmadı qanımız.
O günlərdə doğuldu
Neçə qəhrəmanımız.

Anaların qəlbinə
Yanar odlar basıldı.
Yurddə şəhid məzarı
O günlərdə qazıldı.

...Qapqara qanlar axdı
Ürəyindən Baharın.

Ürəyində yaşatdı
Vətənin ağrılarını.

Öz-özünə düşündü,
Odlandı axşam-səhər.
Söylədi:-Nə düşünür
Görən bizim rəhbərlər!

Niyə Heydər Əliyev
Yaddan çıxıb, ay Allah!
Onu yada salmamaq
Bu gün günahdı vallah.

Bu torpaq onun kimi
Oğul yetirməyibdir.
Xalqım ədalətlidir
Haqq-say itirməyibdir.

O, olubdu bu yurdun
Başbiləni, yanarı.
Niyə yaddan çıxaraq
Belə nadir dühanı.

O gəlsə dərd-sərimiz,
Ağrımız azalacaq.

Bizi üzən, öldürən
Qayğımız azalacaq.

O, loğmandır-bu xalqın
Dərdini yaxşı bilir.
Namərdini tanıyor,
Mərdini yaxşı bilir.

Millətini tanıyan,
Elini sevən odur!
Min-min dillər içində
Dilini sevən odur!

Yaxşıya yaxşı deyib,
Namərd deyib namərdə.
Qoymayıb Vətəninin
Bir mərdi düşə dərdə.

Bircə kəlmə sözündən
Milyonlar qalxa bilər.
Nizəsini düşmənin
Köksünə taxa bilər.

Dağım, daşım, hər qayam,
Torpağım Heydər deyir!

Başım üstə yellənən
Bayrağım Heydər deyir!

Qızım, cavanım, qocam,
Dözəcək haçanacaq!
Ayaq tutan, dil açan
Uşağım Heydər deyir!

Dağlar yandıran ahım,
Başım üstə Allahım,
Əlimdəki silahım,
Yarağım Heydər deyir,

Mən onu kürsülərdə
Danışanda görmüşəm.
Vətənin eşqi ilə
Alışanda görmüşəm.

Qurultaylar Sarayı
Titrəyib gur səsindən.
Vətənin ətri gəlib
Onun hər nəfəsindən.

Kremldə danışib
Biz yerdən əl çalmışıq.

Onunla fəxr etmişik,
Göylərə ucalmışıq.

Deputat dostlarımız
Bizə bəxtiyar deyib.
Heydər Əliyev kimi
Rəhbəriniz var,-deyib.

Sevincdən dağa dönüb
O zaman ürəyimiz.
Yer, Götərəzənəmə
Çırtlayıb çıçayımız.

71-də O, mənim
Orden taxıb sinəmə.
O gün mənim sevincim
Sığışmayıb sinəmə.

İkinci Qızıl Ulduz
Arzuladı O, mənə.
Dedi ki, Bahar xanım,
Bu çox yaraşar sənə.

Nə qədər vəsiqəmdə
İmzası var, adı var.

Belə oğul yetirən
Xalqım əbədi yaşar.

Bu sözlər xəyalından
Bir-bir keçdi Baharın.
Beləcə yada saldı
Elinin iftixarın.

Dar gündə Vətənini
Qoymaz,-dedi,-tək Heydər!
Ürəyimdə inam var
Mütləq gələcək Heydər!

Həmin ilin yayında
Gəldi Öndər Vətənə.
El şadlıq libasını
Geydi əyninə yenə.

Gəldi qoca, cavan da
Görüşünə Öndərin.
Xalqım həsrət qalmışdı
Gülüşünə Öndərin.

Bahar xanım sevindi:
-Elin dayağı gəldi!

Qəlbimizin işığı,
Nuru, çıraqı gəldi!

XXIV nəğmə **Güç birlikdədir**

Heydər Əliyevin gəlişi nur tək,
İşiq tək süzüldü ürəyimizə.
Sanki Yeri, Göyü yaradan Tanrı
Onu xilaskar tək göndərdi bizə.

Axışdı meydana insanlar sel tək,
Hamı bir ağızdan:-Heydər,-söylədi.
Xalqın xilaskarı, ulu Öndəri
Bizi bəlalardan qurtarsın,-dedi.

Xalqının səsinə səs verib dedi:
-Vətən sevginizi alqışlayıram.
Ömrünүн bu qalan hissəsini də
Öz doğma xalqıma bağışlayıram.

Tək əldən səs çıxmaz,-dedi,-Öndərim
El gücü, sel gücü deyib babalar.
Əl-ələ verməsək, birləşməsək biz
Bizi yağı düşmən didər, parçalar.

Dərdlərin önündə durdu dağ kimi,
O, xalqa, xalq ona arxa, dayaqdır.
Xalq gözəl bilirdi onun gücüylə
Yalnız bu bəladan qurtulacaqdır!

...O, müdrik insanı illərdən bəri
Yaxşı tanıyırdı qəhrəman Bahar.
Deyirdi:-O, hara ayağın qoysa,
O yerdə səadət qol - qanad açar.

Tanrı üzümüzə güldü elə bil,
Ağır sinaqlardan çıxdı Naxçıvan.
Dözüb hər əzaba, dərdə, soyuğa
Xoş günün əlini sıxdı Naxçıvan!

XXV nəğmə **Qurtuluş**

90-cı illərin
Qədəmi ağır oldu.
Dərdlərimiz sel kimi
Axıb ürəyə doldu.

Vəzifə hərisləri
Yurdu, torpağı satdı.

Bir iş bacarmayanlar
Yüksək mənsəbə çatdı.

Qaldı ayaqlar altda
Neçə kəndim, şəhərim.
Acı xəbərlər ilə
Açıldı hər səhərim.

Bunlar az imiş deyə,
Gözlər doymadı yenə.
Sonda silah qaldırdı
Qardaş - qardaş üstünə.

...Yenə elin, obanın
Heydər düşdü yadına:
-O, su səpər,-dedilər,-
Vətənin bu oduna.

Getdi, axan qanları
Dayandırdı Heydərim!
Kirimiş vicdanları
Oyandırdı Heydərim!

...Anam Azərbaycanın
Məlhəm oldu dərdinə.

Yenə Azərbaycanı
O çıxartdı ağ günə.

Bakıda, Naxçıvanda
Canlandı bir oyanış.
Çiçəkləndi, gülləndi
Yurdumuz qarış-qarış.

Hər yüksəlş, hər zəfər
Sevindirdi Baharı.
Sanki bahar ömrünün
Gəldi təzə baharı.

Baxdıqca Naxçıvanda
Görülən işlərə o.
Tanrısına şükürlər
Eylədi yüz kərə o.

-Yaşadıq bu günü də
Şükür gördük, İlahi.
Xoş günlərin barını
Şükür dərdik, İlahi!

Qardaş-bacılarımın
Baxıb nəvələrinə.

Göyün yeddi qatına
Ucalıram mən yenə.

Yoxdu, yox ürəyimin
Bir nisgili, qubarı.
Sevindirdin, İlahi,
Sən yenidən Baharı.

XXVI nəğmə
Əsdi xəzan yeli...

Əsdi xəzan yeli bahar ömrünə
Saraldı bağçalar, bağlar, ay ellər!
Köçdü bir insan da, köçdü dünyadan
Çekildi sinəyə dağlar, ay ellər.

O, bahar gülüydü, bahar çiçəyi,
Elin həm anası, həm ağbirçəyi.
Sızlatdı, göynətdi min-min ürəyi,
Qaralar geyindi ağlar, ay ellər!

Gözdən sel axıtdı qardaş-bacılar,
Bir-bir yada düşdü ağrı-acılar.
Hər dərdə ər kimi tablaşan Bahar
Gördümü dərd necə çağlar, ay ellər?

O, sevdi torpağı bir ana kimi,
Ona can söylədi son ana kimi,
Torpaq da Baharı bir sona kimi
Qoynunda əzizlər, saxlar, ay ellər!

O, elin gözündə ən uca bir dağ,
Qəhrəman zirvədə yer tutarancaq!
Baharın əliylə ucalan torpaq
Hələ çox Baharsız ağlar, ay ellər!

Torpağa "can" deyərdi,
Torpaq ona "can" dedi.
Yorulmusan, qoynumda
Gəl yat, Qəhrəman,-dedi.

Sən torpağın üzünü
Ağardan el qızısan.
Bu torpağın işıqlı,
Parlaq Dan ulduzusan.

Səni torpaq ucaldıb
Göyün yeddi qatına.
Səni torpaq mindirib
Şöhrət, hünər atına.

Sən torpağı "öldürdün"
Qabarlı əllərinlə.
Onun üzün ağartdın
Əzminlə, hünərinlə.

Torpaq səni dirildib,
Ölümsüz eyləyibdir.
Əbədi ömür olsun
Qismətin söyləyibdir.

...Qocadır, cavan kimi
Saxlar özünü dünya.
Hər gələnə, gedənə
Deyər sözünü dünya.

Min-min dildə adı var,
Acı, şirin dadı var,
Atəşi var, odu var
Saxlar közünü dünya.

Sənin kimi, ay Bahar,
Min-min oğlu, qızı var!
Zirvələrə ucaldar,
Sevər düzünü dünya.

Adın dildə, dodaqda
Səndən deyir uşaq da.
Yaşadar bu torpaqda
Sənin izini dünya...

Qəhrəmana ölüm yox,
Ölməmisən sən, Bahar!
Gələcək nəsillərə
Adın qalır yadigar!

"Ölüm sevinməsin qoy,
Ömrünü vermir bada,
El qədrini canından
Daha əziz bilənlər.
Şirin bir xatırə tək
Qalacaqdır dünyada
Sevərək yaşayanlar,
Sevilərək ölənlər"

Epiloq

Ruhun şad olsun sənin,
Şad olsun, Bahar xanım.,
Bir oğul böyütmüsən
Fəxr edir Naxçıvanım!

Memar tək naxış vurur
Bu torpağa, bu daşa.
Bu gün qədim Naxçıvan
Cənnətdir başdan-başa.

Qarış-qarış dolaşıb,
Gəzmişəm Naxçıvanı,
Onun kimi qənirsiz
Gözəl dünyada hanı?
Pozulmaz yaddaşına
Yazılıb Nuh tufanı.
Gəmiqaya daşları
Tarixə naxışımıdı,
Mənim tarix kitabım -
Tarixə baxışımıdı.

Beş min ildir yol gəlir
Nağılımız, sözümüz.

Beş min ildir közərir
Ocağımız, közümüz.
Əlincə, İlənlı dağ
Bükülməyən dizimiz.
Əshabi-Kəhf zalıma,
Zülmə ilk sədam mənim,
Tanrıının bəxş etdiyi
İlk yuvam-odam mənim!

Mən haqqa güvənmişəm,
Haqq olubdu dayağım.
Zülmə sipər olubdu
Dağım, düzüm, torpağım.
Günəş olub bayrağım,
Günəş olub çirağım.
Günəş kimi alışan,
Yanan dağa-daşa bax,
O, mənim ürəyimdir
Zaman-zaman yanacaq.

Başım üstə nur saçan
Günəşim var, Ayım var,
Sinəmdə Arpaçayım,
Araz kimi çayım var.
"Badamlı"m, "Sirab"ımtək

Tanrı verən payım var,
Batabatım, Gök gölüm-
Gündə min mehmanım var,
"Vayxır"ım, Böyrək suyum-
Təbii loğmanım var.

Öndərimin adından
Ad alan Heydərabad,
Necə gözəllişibdi,
Necə olubdu abad.
Düşmən bağıri çatlaşdan
Sədərək adlı bu yurd,
Keçilməz sərhəddimiz,
Alınmaz qalamızdır.
Susmayan "Cəngi" mizdir,
Gurlayan sədamızdır.

Gül açıb, çiçək açıb
Şərurlunun arzusu.
Bərəkətli torpaqdan
Çıxır halal ruzusu.
Torpağına can verir
Sararı aparan su.
Yenə "Şərur yallısı"
Dolaşır eldən-elə.

Hər nə desən yaraşır
Bu torpağa, bu elə!

Hər qarışı əfsanə,
Tarixdi Ordubadın.
Meyvəli bağlarının
Ətirli tamin dadın.
Dadından doymaq olmur
Limonunun, armudun.
Vüqarlı çinarları
Tacım, vüqarım mənim,
Yamyasıl obaları
Yazım, baharım mənim!

Xanəgahla bir vurur
Nəiminin ürəyi.
Öpür iki sahili
Yenə Culfa küləyi.
Çiçək açıb oğlunun,
Hər qızının diləyi,
Hər qayası, hər dağı
Bir ərdi Culfamızın.
Zülmət gecələri də
Səhərdi Culfamızın.

Mömünə xatınımın
Öz səsi, öz nəğməsi.
Yusif Küseyir oğlu,
Qarabağlar türbəsi,
Nuh Peyğəmbər türbəsi,
Cavidin məqbərəsi
Torpağımda pozulmaz
Naxışım, bəzəyimdi.
Hər abidə nəfəsim,
Döyünen ürəyimdi.

Bu torpaq qəhrəmanlar
Cəngavərlər yurdudur.
Neçə-neçə dahilər,
İgid ərlər yurdudur.
Bu torpaq Heydər kimi
Ulu öndər yurdudur.
Tarixlər şahididir,
Ulu, qədim Naxçıvan.
Onun pərvanəsidir
Oğlu, qızı hər zaman!

Gəlin kimi bəzənib
Bu gün kəndim, şəhərim.
Əriyibdi şam kimi

Daha qəmim, kədərim.
Nurludur gecələrim,
İşıqlıdır səhərim.
Hər dildə, hər ağızda
Dolaşır adım mənim.
Naxçıvandır nəfəsim,
Qolum, qanadım mənim.

O, Heydər məktəbinin
"Şöhrət"li qəhrəmanı,
Gülüstana döndərib
Bu gün Nəqş-i-cahanı.
Ana kimi sevərək
Anamız Naxçıvanı,
Ən qədim diyar kimi
Qocaldır hey onu bax!
Günbəgün gəncləşdirir,
Ucaldır hey onu bax.

Sənin arzun, niyyətin
Belə idi, ay Bahar!
Naxçıvanı Tanrıımız
Verib bizə pay, Bahar!

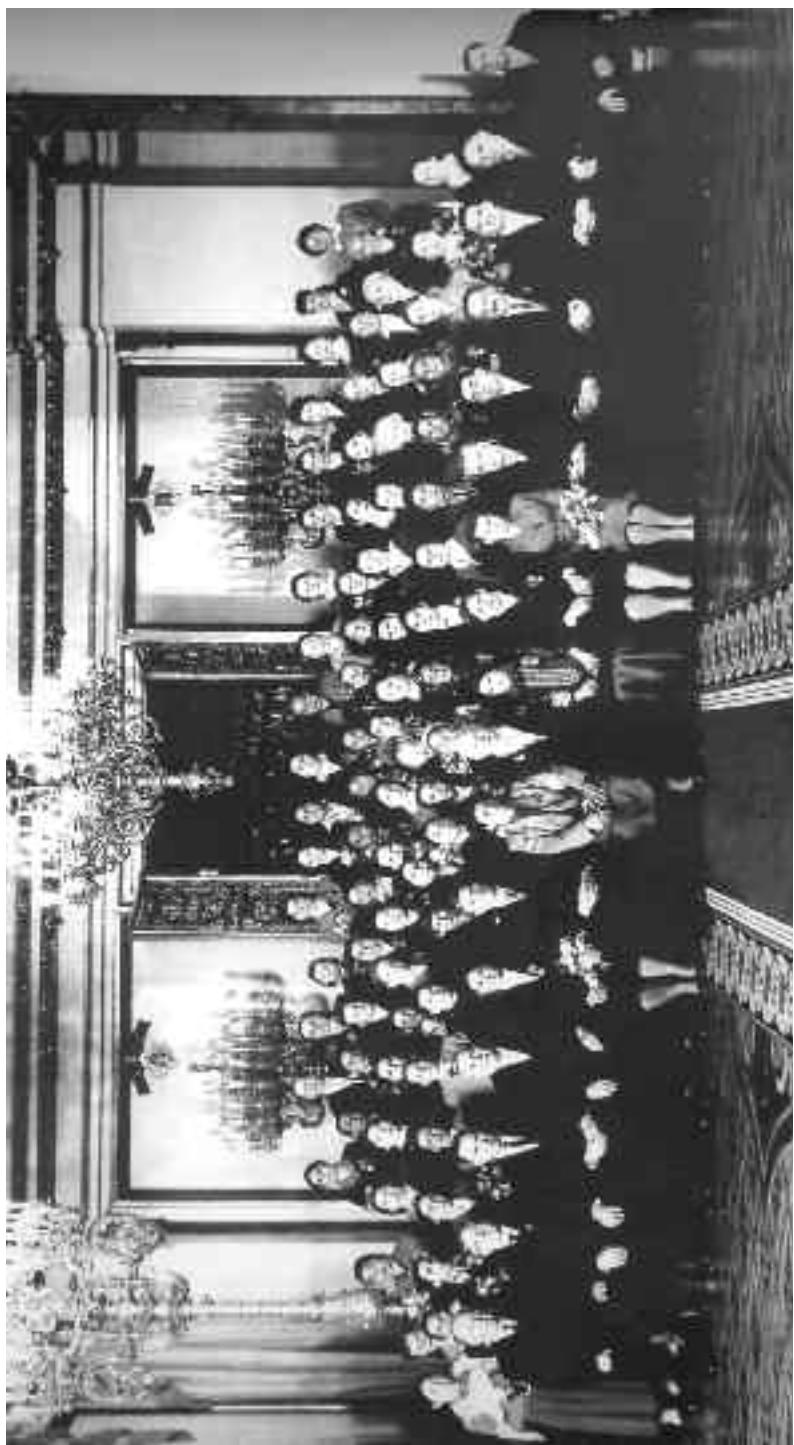
Ruhun şad osun sənin,
Şad olsun, Bahar xanım!
Dillərdə dastan olub
Bu gün Nəqş-i-cahanım.

Onun tək əziz, gözəl,
Ulu, qədim yurd hanı?
Övladındır döndərən
Cənnətə Naxçıvani!

2010-cu il

Portret. Rəssamı Əsgər Hüseyin oğlu Hüseynov

8 Mart Qadımlar bayramının 50 illiyi müünasibati ilə keçirilən təntənəli yığıncağın iştirakçıları.
Dördüncü cərgədə soldan ikinci—SSRİ Ali Sovetinin deputati, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı
Bahar Məhərrəm qızı Talbova (Moskva, Kremli. 1960-cı il)

Şəkil 1963-cü il oktyabrın 23-də çəkilib

Şekil 1971-ci ilde çekilib

SSRİ Ali Sovetinin Azərbaycandan olan deputatları.
Birinci cərgədə sağdan dördüncü–Bahar Talbova. (Moskva, 1963-cü il)

Yengice seçki dairesinde seçicilerle görüş

Şəkil 1963-cü il mayın 23-də çəkilib

Sekil 1971-ci ilde çekilib

Deputat yoldaşları arasında (1973-cü il)

Asim Yadigar

BAHAR

Poema

Yiğılmağa verilmiş 01.03.2010.

Çapa imzalanmış 09.03.2010.

Formatı 70X100 1/8 “Tayms” qarnituru.

Ofset çap üsulu. Həcmi 13.00 ç.v.

Sifariş № 227. Tiraj 000 nüxsə.

“Əcəmi” Nəşriyyat-Poliqrafiya Birliyi.

Naxçıvan şəhəri, Təbriz küçəsi. 1.